USNESENÍ

Okresní soud v Novém Jičíně rozhodl soudcem JUDr. Jakubem Spáčilem, Ph.D., ve věci

umístěného člověka: **Xxx**, narozený xxx
bytem xxx
t.č. xxx
v řízení zastoupen opatrovníkem Mgr. Annou Vlčkovou,
advokátkou se sídlem Nový Jičín, Žižkova 2

za účasti: **obec Dolní Životice**
sídlem Štáblovská 35, 747 65 Dolní Životice

Domov NaNovo, p.o.
Poštovní 912, 742 13 Studénka - Butovice

Okresní státní zastupitelství v Novém Jičíně

o vyslovení nepřípustnosti držení v zařízení sociálních služeb

takto:

I. Řízení o vyslovení nepřípustnosti držení v zařízení sociálních služeb zahájené usnesením Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 24. 7. 2026, č.j. 11 L 28/2026-18, se zastavuje.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Poskytovatel pobytové sociální služby oznámil soudu podáním ze dne 17. 7. 2026, že posuzovaný xxx, narozený xxx, opakovaně projevuje vážně míněný nesouhlas s poskytováním pobytové sociální služby v Domově NaNovo. Posuzovaný podle oznámení opakovaně uváděl, že si v zařízení nepřeje bydlet, a své odmítavé stanovisko projevil rovněž opakovaným opuštěním areálu přes vstupní bránu. Poskytovatel současně uvedl, že s ohledem na charakter poskytované sociální služby není oprávněn posuzovanému fyzicky bránit v odchodu ani jej jinak omezovat na osobní svobodě. Na základě tohoto oznámení soud usnesením ze dne 24. 7. 2026, č. j. 11 L 28/2026-18, zahájil řízení o vyslovení nepřípustnosti držení posuzovaného v zařízení sociálních služeb.
2. Soud provedl dokazování oznámením poskytovatele, smlouvou o poskytování sociálních služeb, vyjádřením stálého opatrovníka a dalšími listinami založenými ve spise, dále výslechem posuzovaného, stálého opatrovníka a zástupkyně poskytovatele sociálních služeb.
3. Z provedeného dokazování soud zjistil, že posuzovaný je ubytován v pobytové sociální službě provozované Domovem NaNovo. V zařízení má samostatný pokoj, přičemž s další klientkou sdílí kuchyň a koupelnu. Posuzovaný opakovaně uvádí, že v zařízení nechce bydlet. Jako důvod své nespokojenosti při jednání označil především soužití s další klientkou. Současně projevil přání bydlet u některé z osob, které označuje za své přátele. S těmito osobami však možnost společného

bydlení dosud neprojednal a podle vyjádření stálého opatrovníka ani jedna z uvedených osob není schopna posuzovanému potřebnou podporu a péči zajistit.

4. Pro rozhodnutí soudu bylo podstatné zejména zjištění, že posuzovanému není fyzicky bráněno v opuštění zařízení. Posuzovaný sám uvedl, že zařízení pravidelně dvakrát týdně opouští bez doprovodu, odchází do obce a následně se do zařízení sám vrací. Uvedl rovněž, že při dřívějším opuštění areálu přelezl vstupní bránu, aniž jej při tom kdokoli zastavil nebo mu v odchodu bránil.

5. Uvedené skutečnosti potvrdila zástupkyně poskytovatele. Vypověděla, že posuzovaný může zařízení opustit a nikdo mu v odchodu nebrání. Posuzovaný sice nemá vlastní klíč od vnější brány, avšak požádá-li kteréhokoli asistenta o její otevření, bude mu brána otevřena. K opuštění obytných prostor nemusí překonávat žádné uzamčené dveře a zařízení může opustit s vědomím personálu, případně i bez jeho vědomí. Skutečnost, že je samostatný pohyb posuzovaného po dohodě s poskytovatelem plánován zatím dvakrát týdně, představuje způsob poskytování podpory a řízení rizik, nikoli faktickou překážku jeho odchodu.

6. Podle § 84a odst. 3 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, dospěje-li soud k závěru, že nejsou splněny podmínky poskytování pobytové sociální služby bez souhlasu podle jiného právního předpisu, rozhodne o nepřípustnosti dalšího držení člověka v zařízení pobytové sociální služby.

7. Podle § 16 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, odpadne-li důvod pro vedení řízení, soud řízení zastaví i bez návrhu.

8. Držením člověka v zařízení sociálních služeb je třeba rozumět takový stav, při němž člověk nemůže zařízení podle své vůle svobodně opustit, neboť mu v tom poskytovatel přímo brání anebo vytváří faktické překážky, jejichž účinkem je omezení jeho osobní svobody (např. uzamčené vstupní dveře). Samotná skutečnost, že člověk v zařízení pobývá na základě smlouvy uzavřené jeho opatrovníkem, že s pobytem nesouhlasí nebo že by jeho samostatný odchod mohl být spojen se závažnými riziky, ještě bez dalšího neznamená, že je v zařízení držen. Rozhodující je skutečný režim pobytu a zejména to, zda může zařízení reálně opustit.

9. V řízení bylo prokázáno, že posuzovaný může Domov NaNovo fakticky opustit. Pravidelně tak činí bez doprovodu personálu a následně se do zařízení sám vrací. Personál mu v odchodu fyzicky nebrání, nepoužívá vůči němu uzamčení, fyzické omezení ani jiné donucovací prostředky. Ani vnější brána nepředstavuje překážku, která by posuzovanému znemožňovala odchod, neboť na jeho žádost mu ji personál otevře. Dřívější případy, kdy posuzovaný areál opustil přelezením brány a následně byl do zařízení dopraven Policií České republiky, samy o sobě neprokazují, že jej poskytovatel v zařízení drží. Z provedených důkazů nevyplynulo, že by policie jednala na pokyn poskytovatele za účelem nuceného navrácení posuzovaného do zařízení nebo že by poskytovatel po jeho návratu použil prostředky znemožňující mu zařízení znovu opustit.

10. Soud nepřehlédl, že posuzovaný nemá vlastní klíč od vnější brány a že jeho samostatné vycházky jsou s ohledem na jeho zdravotní stav a schopnosti předmětem dohody s poskytovatelem. Tato okolnost však za zjištěného faktického režimu nezakládá držení. Rozhodující je, že otevření brány není podmíněno souhlasem personálu založeným na jeho uvážení, zda posuzovanému odchod dovolí, a že podle výslovného vyjádření zástupkyně poskytovatele bude brána posuzovanému na jeho žádost otevřena kdykoli. Posuzovaný tedy není odkázán na povolení zařízení a jeho odchod není personálem fakticky blokován.

11. Na tomto závěru nic nemění ani rizika, která by mohla být spojena se samostatným pohybem posuzovaného mimo zařízení, zejména jeho zhoršená chůze, možnost vstupu do vozovky nebo

požívání alkoholu v kombinaci s předepsanými léky. Tato rizika mohou odůvodňovat poskytování podpory, vysvětlování možných následků, individuální plánování nebo přijetí jiných přiměřených opatření k ochraně posuzovaného. Nemohou však založit závěr, že je posuzovaný fakticky držen, jestliže mu zařízení v odchodu nebrání.

12. Pro posouzení dalšího trvání tohoto řízení nebylo rozhodné ani to, zda je nesouhlas posuzovaného s pobytem vážně míněný. Oznámení poskytovatele nasvědčuje tomu, že posuzovaný svůj nesouhlas vyjadřuje dlouhodobě a opakovaně. Vážně míněný nesouhlas však sám o sobě není důvodem pro vedení řízení absentuje-li stav držení v zařízení. Není-li člověk v zařízení fakticky držen, nemůže soud v tomto typu řízení rozhodovat o přípustnosti nebo nepřípustnosti jeho dalšího držení.

13. Soud proto uzavřel, že v době rozhodování není naplněn základní předpoklad řízení, neboť posuzovaný není v zařízení sociálních služeb držen. Odpadl tak důvod pro další vedení řízení ve smyslu § 16 zákona č. 292/2013 Sb. Soud proto řízení zastavil, jak je uvedeno ve výroku I.

14. Pro úplnost soud dodává, že tímto rozhodnutím neposuzoval, zda je pobyt v Domově NaNovo pro posuzovaného nejvhodnější formou sociální služby, zda by měla být hledána jiná služba či jiné bydlení ani zda mají být změněny podmínky jeho soužití s dalšími klienty. Tyto otázky nejsou předmětem řízení o vyslovení nepřípustnosti držení v zařízení sociálních služeb. Stejně tak toto rozhodnutí nebrání zahájení nového řízení, pokud by se faktický režim pobytu změnil a posuzovanému by bylo v budoucnu v opuštění zařízení skutečně bráněno, při zohlednění omezení vyplývajícího z § 84b zákona č. 292/2013 Sb.

15. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 23 zákona č. 292/2013 Sb. Toto řízení bylo možné zahájit i bez návrhu a nebyly zjištěny okolnosti, které by odůvodňovaly přiznání náhrady nákladů některému z účastníků. Žádný z účastníků proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto usnesení lze podat odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení ke Krajskému soudu v Ostravě prostřednictvím Okresního soudu v Novém Jičíně.

Nový Jičín 26. srpna 2026

JUDr. Jakub Spáčil, Ph.D. v.r.
samosoudce

Shodu s prvopisem potvrzuje Ivana Kvitová.